

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Titvlvs VII. De Religione & Regularibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

TITVLVS VII.

De Religione & Regularibus.

Quia rerum sacrarum, & profanarum dispar conditio est, hominum, qui illis tractandis insudant, non possunt non plurimum distare mores, & studia. Nimirum hi fugiunt, quod illi festinant, & vicissim horum placita illorum fastidia sunt. Quomodo igitur dissideant, explicandum.

LXVIII.

DIFFERENTIA I.

Ille locus dicitur religiosus secundum Canones, qui pontificali auctoritate constructus est, c. Ad hæc, de Relig. dom. c. Nemo ecclesiam, de cens.

Ditt. 1. Sed iure civ. religiosus locus censetur, in quo mortuus homo sepultus est: l. Cum diversis, & l. Cum loca, ff. de relig. & sumpt. fun. Bart. 180.

In e. Ad hæc, *Urbanus IV.* Ariminensi Episcopo rescribens ait: Si locus ad hospitalis usum, & pauperum provisionem fuerit auctoritate pontificali destinatus, cum sit religiosus, non debet mundanis usibus deputari: sicut de vestibus & ligneis vasis, & aliis utensilibus ad cultum religionis per Pontificem deputatis antiqua consuetudo observat. Igitur juxta mentem sacrorum Canonum locus religiosus est templum, monasterium, nosocomium, hospitalis, sacellum, oratorium denique privatum, auctoritate episcopi constructionem aut consecratum, c. *Oratorium, dist. 42.* Oratorium hoc sit, quod dicitur: nec ibi quicquam aliud agatur, vel condatur, quam quod divinis mysteriis conveniat. Item c. *seq.* In oratorio præ-

ter orandi, & psallendi cultum penitus nihil agatur, ut nomini huic opera impensa concordent, s. *Aug. ep. 109.*

II. Apud Gentiles olim locus religiosus non consecratione, & verbis solennibus, sed illatione mortuorum efficiebatur, l. 6. ff. de rer. div. l. 2. ff. de relig. ubi *Celsus* ait, non totum locum, qui sepultura destinatus est, religiosum fieri, sed quatenus corpus humatum est. Patet autem ex *Cic. l. 2. de leg.* ea loca, in quibus mortuus illatus fuerat, neque arari, neque coli jus fuisse. Unde religio à relinquendo dicta putatur à *Serg. Sulpit. & Sabino*, itaque si Pontifices purum esse aliquem locum volebant, exarari jubebant. *V. quæ dix. in Parr.*

2. summa initio.

LXIX. DIF.

DIFFERENTIA 2.

Iure Canonico corpora mortuorum sunt sepelienda in Ecclesia, vel camiterio, c. Cum gravia, & c. seq. 13. q. 2. Sed iure civili sunt sepelienda extra civitatem: l. Mortuorum, C. de relig. & sumpt. fun. Ioann. Bapt. à S. Blasio 173.

I. **L**ex, *Mortuorum*, citata prohibet mortuum hominis corpus in civitatem inferri, ne sacra civitatis funestentur: qui contra fecerit, extra ordinem punitur. *Paulus 1. sentent. 21.* Unde *Virgilius*: Corpora partim multa vitium terræ infodiunt, annexaque partim finitimos tollunt in agros, urbiq̄ue remittunt. *Et Cic. l. 2. de leg.* Hominem mortuum in urbe ne sepelito, nevé urito. Communis igitur Romanorum sepultura in viis publicis erat, ut Epitaphia testantur, quæ viatores alloquuntur: & disertè habetur apud Jurisconsultos in *l. Frator, ff. de sepult. viol.* & vetus Scholiastes *Invenialis ad Satyr. l. v. ult. viæ*, in quibus nobiles sepeliebantur. Ipse *Satyricus*: Flaminiam tegitur cinis atque latinâ, *Sen. ep. 91. cir. fin.* Non est, quod nos tumulis metiamur, & his monumentis, quæ viam disparia prætexunt; æquat omnes cinis. Legislatoribus tamen is honos habitus est, ut intra pomeria sepelirentur, quod conveniens existimarent, ut, qui cives legibus à se latis in concordia continuissent vivi, in medio eorundem mortui conquiescerent. Idem Imperatori-

bus, quod soluti legibus essent, & vellelibus indultum esse constat. *V. Dempster. in Auctor. antiq. Roman.*

II. Hic veterum & infidelium mos fuit. Nobis Christianis non in urbe solus, sed ipsi in templis meliori causâ, & pro fidelium defunctorum corpora humantur, ut nimirum illorum proximi, quoties ad eadem sacra loca veniunt, locorum, quorum sepulchra conspiciunt, recordentur, proque iis domino precantur, *c. Cum gravia 13. q. 2. & seq. 1.* Nullus, Solum episcopos, & abbates, aut dignos presbyteros, vel fideles laicos in ecclesia sepeliendos esse præscribitur. Unde *Glossa*: Omnis Christianus potest sepeliri in Ecclesia, sed non gentilis intellige, nisi in peccato mortali decesserit, vel impœnitens, aut torneamentarius, vel interdicta Ecclesia sit, *c. 1. de rapt. V. Conr. Brun. de carem. l. 2. c. 2. Roman.*

l. 4. de rep. Christ. c. 4. Barb. in c. Pra. iendum

13. q. 2.

* *

LXX.

DIFFERENTIA 3.

Iure Canonico Archiepiscopus cum pallio sepelitur, c. 2. de auctor. & usu pa l. Iure civili autem nemo sepeliendus est cum ornamentis aliquibus: l. Et si quis, §. Funeris causa, ff. de relig. & sumpt. fun. Ioann. Bapt. à S. Blasio 132.

I. Pallium, ait Isidorus l. 19. c. 24. est, quo ministrantium humeri conteguntur, ut dum ministrant, expediri discurrant. Unde *Plaut.* Si quid facturus es, appende in humeris pallium. Dicitur videtur à pellibus, quia prius superindumento pelliceo (ut hodieque in nonnullis Germaniæ locis) veteres utebantur, sive à pella per derivationem. Illud, quo Patriarchæ, & Archiepiscopi utuntur, ex candida lana contextum est, habens circum humeros constringentem, & duas lineas ab utraque parte, antè, retroque pendentes. A sinistris est duplex, à dextris verò simplex, habens desuper quatuor cruces negras, unam antè, alteram retrò, sic à dextris & sinistris, ibique infixæ sunt tres acus: quæ mysteria declarat *Innoc. III. l. 1. de missa c. 68.* Unde apparet non tegendo, aut muniendo corpori inventum, sed ad demonstrandam majorum præfulum auctoritatem.

Cum tali ornamento sepeliri Archiepiscopum Canones volunt, quoniam illius usus cum moriente extinguitur, & ne fortè in alienas manus cum abusu

deveniat. Nam in *c. 2. citato Celestinus III.* rescribit, pallium in personam non transire, sed unumquemque cum illo sepeliri. *V. Panorm. in c. Ad hac. Durand. in rationali l. 3. c. 17. n. 12. Quarantæ in summ. Bullar. v. Archiepiscopi auctoritas. Silv. v. Pallium, cir. fin. Az. II. l. 3. c. 34. Moscon. de maiest. eccles. l. 1. c. 8. Barb. in c. Ad hoc, de auct. & usu pall.*

II. Quod Jus civile attinet, *Vlpianus in l. cit.* dicit, non esse ornamenta cum corporibus sepulcro interenda, nec quid aliud huiusmodi, quod homines simpliciores faciunt. Cautas edicere non erit difficile consideranti hominum cupiditates, & circa mortuos opiniones mirificas. Vestibus, cibis, equis indigere à quibusdam creditum est, hodieque inter infideles reperiuntur. *Auban. de mor. gent. l. 2. c. 10. de Tartaris.* Inde sumptus immodici & supervacanei, profusio solis futuræ.

* * *

L

LXXI. DIF-

Antinomia.

DIFFERENTIA 4.

Iure Canonico propter sacrorum ordinum collationem nec episcopo accipere aliquid dicitur, nec tabellioni licet, c. Sicut episcopus 1. l. q. 2. Iure civili autem permittitur consuetudo accipiendi aliquid. Auth. de sanctiss. episc. c. 3. §. Pro consuet. Ioann. Bapt. à S. Blásio 99.

I. **C**aput citatum, sicut ex c. 88. Synodi Romæ habitæ, Episcopum, ait, non deest manum, quam impoluit, vendere; nec minister, vel Notarius debet in ordinatione ejus vocem suam, vel calamus venundare. Is autem, qui ordinatus fuerit, si non ex placito (pacto) neque exactus post acceptas chartas, & pallium aliquid gratiæ tantummodo causâ dare voluerit, hoc accipi nullo modo prohibemus. Idem alibi inculcatur, nec ignotum est. Novissimè declarasse S. Congreg. Concil. Trid. ut ordinator ne quidem forfices, mappas, petines, vel similia, sed tantummodo cereum accipiat, *Piasius* refert in *Praxi episc. part. c. 1. n. 55*. Imò ne quidem pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo aliavé causâ qualibet etiam sponte oblatum Episcopi, & alii ordinum collatores, aut eorum ministri quovis prætextu accipere possunt, *Conc. Tr. Sess. 21. c. 1. de reform. V. Suar. l. 4. de Simon. c. 49. Diaz in Pract. c. 27. Bonac. Tract. de Sim. q. 1. §. 3. Navarr. l. 3. Consil. de censib. Cons. 4. Fernand. part. 3. c. 14. §. 1. n. 10. & Reginald. l. 23. c. 14.*

Ubi cum dixisset, certum esse, quod nihil pecuniâ æstimabile recipi possit, pro sacramentis & sacramentalibus, in 201. post acceptos ordines tamen ultro oblatum aliquid absque ullo antecedente pactione admitti potest concedit. At meminisse oportet, nonquam censeri donatum liberaliter, non item in pretium, quod immediatè datur pro ordinatione, sive ante, sive post eam detur? & sive episcopus fuerit aliqui gratis collatus ordinè, sive non: & sive accipiens sit ipse episcopus collator, sive alius: & sive dans sit is, qui ordinatus, sive alius. *Ita ille cum Silv. v. Simonis, q. 6.*

II. Quæ autem in *Auth. citata* legitur, non legem aliquam constituit, sed illius temporis consuetudinem commemorant, secundum quam electi, & ordinati certam pecuniæ summam Ecclesiæ, ad quam pertinebant, elargiebantur: quæ consuetudo contraria uli, & legibus hodie sublata est. *V. Bartol. in c. Sicut episc. cit. & c. in ordinando, de Simon.*

LXXII.

DIFFERENTIA 5.

Iure Canonico sacerdotium, & quilibet ordo sacer liberat à patria potestate, c. Indecorum, de æt. & qual. & ord. præficiendorum, Iure civili autem sola dignitas episcopalis id facit. Auth. Sed episcopalis, C. de episc. & c. et. Ioann. Bapt. à S. Bla. 51.

I. Clarum c. Indecorum, minores 14. annis prohibet ecclesiarum regi-
mini præficere: de patria potestate, &
sacerdotibus explicite non meminit:
Sed *Gloss. in v. Qui seipos*, rationem in-
solvans dicit. Qui enim in prælarum eli-
gitur, etsi minor sit, non debet esse sub
patris potestate, *arg. l. Nam quoad ius ff.*
ad Trebell. & l. Sic evenit, ff. de adult. &
l. Cum Prætor, ff. de iud. ubi dicitur, nihil
interesse, an iudices in potestate patris,
an sui juris sint, & presbyter dicitur in
potestate patris esse. *Auth. Presbyteros,*
C. de episc. & l. r. Instit. Quib. mod. ius
patr. potest. sola, § Filius am. licet ad ip-
sorum honores, remanet tamen in patris
potestate. Et sic per ista jura non vide-
tur ordo sacer à patria potestate libera-
re, verum nullibi expressum invenies,
quod secundum leges Imp. solus episco-
patus à patria potestate liberet. Quam
vis enim in *cit. Auth. proster*, non facit
consequentiam, non fieri per ordinem
presbyterii, aut diaconatus, nisi à quali-
bet affirmativa quamlibet negativam su-
mere velis, ubi non raro continget er-
ror. Non enim bene inferes, Ordo dia-
conatus à foro seculari eximit diacones.

Ergo id non facit ordo subdiaconatus,
vel, matrimonium prohibetur sacerdo-
tibus. Ergo Diaconis, & subdiaconis
non prohibetur.

II. Verum aliqui dicunt, quod quili-
bet ordo sacer liberat à patria potestate,
quia liberat à dominica, quæ major est.
De episcopali ordine habes in *c. si servus*
sciens, dist. 24. de sacerdotio, ead. dist.
c. Ex antiquis, & c. Frequens. De Diacono
dicitur, quod præstando vicarium liber-
ratur *eod. c. Ex antiquis.* Subdiaconus
eodem jure utitur cum diacono, *c. Mi-*
ramur, de serv. non ordin. Et nulla digni-
tas est similis sacerdotio, *arg. dist. 96. c.*
Duo sunt. Et dignitas patritatus solvit
jus patriæ potestatis, ergo multo magis
sacerdotium, & quilibet ordo sacer, *arg.*
c. Cum voluntate, §. ult. de sent. excomm. Et
hoc credo verius. *Hac usq; Glossa.* Quam
apte nostris moribus, experientia
quotidianâ cernimus. Aliud
ævum alios mores
peperit.

* *

DIFFERENTIA 6.

Iure Canonico predicatoribus, & confessoribus possunt recipere eleemosynas ab usurariis & raptoribus alienarum rerum, quasi procuratores illorum, quorum res extortae sunt, c. Cum voluntate § 4. de lent. excomm. Iure civili autem non possunt auctoritate sua recipere, sed manibus dominorum: l. Extrat.

ff. Quod metus causa: nec possunt habere contra prohibitionem dominorum, quod Iure Canonico conceditur. Bart. 31. Ioann.

Bapt. à S. Blasio 81.

I. Gregorii noni est, quod ex c. Cum voluntate, allegatur. Predicatores, qui penes excommunicatos, vel alienarum rerum detentores in praedicationibus, & confessionibus quasi gerunt causam, aut curam eorum, ad quos res ipsa spectare noscuntur, eleemosynas licite possunt ab illis recipere, praesertim si alias non valeant in illo loco sustentationem habere. Rationem gloss. addit, quia predicatoribus, & confessoribus sunt quasi negotiorum gestores constituti à dominis, quibus ablata bona sunt: ac proinde accipere eleemosynas possunt. Nam ipsi, quorum res agitur, recipere, quae sua sunt, possunt. Et quamvis non habeat effectum res, sufficit, quod ab initio sit utiliter coeptum, l. Sed in ultro, ff. de neg. gest. & negotiorum gestor propterea potest ad sumptus agere, quos fecerit.

II. Quod autem in l. Extrat, ff. Quod met. caus. Bartol. praescribi existimat, jam dictis nihil officere potest, quia alieni fori est. Quanquam ab Ecclesiae sensu nihil alienum, aut diversum putem

constituisse. Ecclesiae enim dispositio, vel, si mavis, permissio praesumptio communi nititur, fundata tum in rationabili dominorum voluntate, quam in talibus circumstantiis convenit habere pios Christianos, tum in fidelitate, & charitate Sacerdotum, qui divini verbi, & confessionum audiendarum munere funguntur, sequae profitentur aliorum salutari procurandae incumbere, ac sollicitos esse, ne cui injuria per alienarum rerum detentionem inferatur. At leges, inquis, prohibent, contra dominorum voluntatem disponere de bonis alienis. R. In talibus circumstantiis, ubi periculum amissionis est, non censetur iniuria esse domini, sed potius cupere, & consentire, ut in usus pios impendantur, & quod ipsis hic, & nunc impossibile est exequi, aliorum studio, & diligentia compensari. Idem ferè iudicium

est, de bonis ecclesiasticis, quae ab haereticis iniuste detinentur. V. Lefs, c. 21. Dub. 17.

DIFFERENTIA 7.

Ingressus monasterium monachus, vel Canonicus iure civili non potest aliquid retinere. Auth. Ingressi, C. de sacros. eccles. l. Homo liber, ff. de acquir. rer. dom. l. Qui in servitute, ff. de R. Iur. Sed iure Canonico potest potè & sine peccato aliquid de bonis suis retinere loco præbende, c. Tua nos 34. de Simon. c. In præsentia & de prob. c. Quon. dilectus, de success. ab intest. c. fin. Ne cler. vel monachi. Bartol. 49.

I. Hanc differentiam Bartolus subtilem vocat, causâ nunc quidem mihi incognitâ, nisi aliam alio tempore in ecclesia religiosa pauperatis obligationem fuisse indicare velit: quod minime inficiamus. At modò post receptam voti solennitatem notum omnibus est, monachum, & clericum professum nihil sibi reservare proprium posse. Innocentium III. audi. Nullus monachorum proprium aliquo modo possideat, sed si quis aliquid habeat proprii, totum in continenti resignet. Si verò post hoc aliquam proprietatem deprehensus fuerit habere, regulari monitione præviâ de monasterio expellatur, nec recipiatur, nisi poeniteat secundum monasticam disciplinam, c. Cum ad monaster. de statu monach. De quo accuratè post alios Less. c. 41. D. 9. & Franc. Suarez. in Tom. II. de Relig. l. 7. c. 7. assert. ult.

II. Quod attinet c. Tua nos 34. de Simon. non videtur de Canonico regulari, sed sæculari loqui. Casus enim à Gloss. sic formatur: Clericus quidam aliqua de bonis suis obtulit alicui ecclesiæ, pe-

tens, ut in Canonicum admittatur, & liceat eadem sibi bona retinere pro præbenda. Respondet Pontifex, si pactum utrimque absit, fieri absque simoniâ, & culpâ posse, cuilibet enim bona sua gratis offerre ecclesiæ, aut monasterio licet. Az. Tom. III. l. 12. c. 7. q. 2. Reginald. l. 23. n. 244. In c. In præsentia, nihil legimus, quod intentioni Bartoli serviat, In c. Cum dilectus, agitur de Archiepiscopo, qui sua bona moriens dicebatur monasterio N. reliquisse. Denique in c. fin. Ne cler. vel mon. excommunicatione feriuntur illi, qui ad audiendas leges aut physicam exeunt, & intra duorum mensium spatium non redeunt ad claustrum, vel monasterium.

Auth. Ingressi, Textus brevis & dilucidus est, nec sacris Canonibus contrarius. Ingressi, ait, monasteria (per professionem) ipso ingressu, se suaque dedicant Deo. Nec ergò de his testantur, utpote nec domini illorum, aliarum legum eadem sententia est.